

Mandat for utvalget

Utvalget skal vurdere de samlede virkemidlene for å skape et godt psykososialt skolemiljø, motvirke og håndtere mobbing og andre uønskede hendelser i skolen. Formålet med utredningen er å systematisere kunnskapen om hvilke faktorer som skaper et godt psykososialt læringsmiljø uten mobbing og andre former for krenkende atferd. Utredningen skal vurdere hvilke virkemidler, inkludert regelverket og forvaltningen av dette på ulike nivå, som er effektive for å forebygge og håndtere mobbing.

Utvalget skal

- gjennomgå og vurdere regelverket, bl.a på bakgrunn av erfaringene vi har med manglende oppfølging av alvorlige mobbesaker med store konsekvenser.
- foreslå hvordan regelverket bør utformes for å sikre tilpassede reaksjoner til sakenes alvor, og hvordan regelverket klarere kan definere kravene til forvaltingsansvaret på ulike nivå slik at man unngår at alvorlige saker ikke får en forvaltningsmessig forsvarlig oppfølging.
- foreslå tiltak for å styrke regelverksetterlevelsen i sektoren.
- på grunnlag av nasjonale og internasjonale erfaringer vurdere om regelverket i tilstrekkelig grad ivaretar barn og unges rett til et godt psykososialt læringsmiljø og sikrer deres rettigheter når alvorlige mobbesaker har oppstått.
- vurdere hvordan regelverksetterlevelsen kan styrkes og regelverket kan gjøres bedre kjent i sektoren.

Det er i dag ulik forståelse av innholdet i begrepet mobbing, og ulike begreper og betegnelser brukes på i beskrivelser av utilfredsstillende psykososiale skolemiljø, for eksempel mobbing, diskriminering, overgrep, trakassering, rasisme, antisemittisme, vold, erting, digital mobbing, utestengelse.

I forbindelse med forslag om endringer i regelverket, må utvalget vurdere hvilke begrep/-er som er mest hensiktsmessig og hvordan de skal defineres, slik at ikke forbyggingen og håndteringen av uønskede hendelser hemmes av at det legges ulikt meningsinnhold i begreper og betegnelse. I vurderingen må utvalget også se på utviklingstrekk som vil prege fremtiden, for eksempel digitale kommunikasjonsformer, sosiale medier mv. Kommunikasjon mellom elever foregår i økende grad digitalt, og grensene mellom skole og fritid kan være flytende. Utvalget må også vurdere hvor grensen for skolens ansvar bør gå.

Som en del av grunnlaget for vurderingene og utvalgets forslag, skal utvalget:

- systematisere kunnskapen, både nasjonalt og internasjonalt, om hva som skaper gode psykososiale skolemiljø, hvorfor mobbing oppstår og hva som kjennetegner de skolene som klarer å utvikle og opprettholde et godt psykososialt skolemiljø.
- vurdere nærmere hvorfor forekomsten av mobbing er høyere på enkelte skoler og lavere på andre.

- vurdere om utdanningssektoren har de tilstrekkelige instrumentene for å kartlegge uønskede negative situasjoner/hendelse på lokalt og på nasjonalt nivå.
- vurdere hvilke virkemidler og tiltak som må til for å oppnå varige resultater i arbeidet for å realisere godt psykososialt skolemiljø og håndtere uønskede hendelser med store konsekvenser for den enkelte. Forslagene skal både dekke skolens forebyggende tiltak og tiltak når negative og uønskede situasjoner oppstår.
- på grunnlag av tilgjengelig kunnskap vurdere ulike innsatser for å skape et godt psykososialt skolemiljø og hvilken betydning de har.

For å forstå utfordringene i skolemiljøet er det viktig å et helhetlig blikk på de sosiale arenaene der barn og unge lever, der skoler, hjem og lokalmiljøer er viktige. Skolens arbeid for et godt læringsmiljø uten mobbing må settes inn i en bred kontekst, der andre offentlige etater, organisasjoner, frivillig sektor, media og foreldrene samarbeider mot felles mål. Utvalget skal vurdere virkemidler for å styrke samarbeidet.

Mobbing er en sak som engasjerer mange og som ofte er fremme i offentligheten.

Utvalget skal:

- gjennom sitt arbeid og sin utredning skape en kvalifisert debatt som bringer inn ulike synspunkter fra mange miljøer.
- foreslå et antall kunnskapsbaserte tiltak i prioritert rekkefølge.
- utrede forslagenes økonomiske, administrative og eventuelle andre vesentlige konsekvenser på kort og lang sikt og peke på eventuelle ytterligere utredningsbehov. Minst ett av utvalgets forslag til endringer skal kunne realiseres innenfor dagens ressursrammer.
- avgi sin endelige innstilling innen 1. juni 2015.